

Norwegian A: literature – Higher level – Paper 1
Norvégien A : littérature – Niveau supérieur – Épreuve 1
Noruego A: literatura – Nivel superior – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)
Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)
Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

Instructions to candidates

- The Bokmål version is followed by the Nynorsk version.
- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Choose either the Bokmål version or the Nynorsk version.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- La version en Bokmål est suivie de la version en Nynorsk.
- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Choisissez ou la version en Bokmål ou la version en Nynorsk.
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- La versión en Bokmål es seguida por la versión en Nynorsk.
- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Elija la versión en Bokmål o la versión en Nynorsk.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Norwegian A: literature – Bokmål version

Norvégien A : littérature – Version en bokmål

Noruego A: literatura – Versión en bokmål

Skriv en litterær kommentar til **en** av de følgende tekstene:

1.

Vintersolhverv

- Frostrøk. Sporvognens ruter kalket
og brolegningen spruter lik en ambolt
under arbeidshestens jern.
I småsprang gjennom nattlige
5 gater (forbi en stakkåndet pike i beksøm)
aner du neppe at *nå*
stiger solen alltid høyere!
- Trett av den evige
oppstandelsen til livet er du
10 som ser den samme serien av prospektkort,
filmavis: trampende føtter
på et skøytemesterskap, skogen i kupler,
og så: grenen som retter seg
når sneen raser i en sky av pudder,
15 klisterføre, kvaelukt, råken ved oset,
Hardangerfjord
bak vippende epleblomster, og ved Kirkenes
kronblad opp mellom iskrystaller!
- Trett av den evige gjenkomst er han
20 som ligger ved sommerens tjern, skyggende
for øyet med hånden, under en himmel
hvis blå tone bare skifter
i hans eget sinn: smørblomster
kjenner han igjen fra i fjor,
25 og prestekraver. Han må smile
når han husker fjernt et gult
gjenskinn på hennes hake. Ungkar,
fattigmann, stakkar. Vi eldes, eldes,
men naturen er seg lik!

- 30 Blindt
er det øye som ikke ser døden
uten med timeglass, ventende
på din redde sjel: trær knekkes, regnskyll
bortfører planters røtter,
- 35 blodspor til et hi,
døgnfluer,
og bak søplekassen spriker en rotte med stive ben.
Fjellblokker faller
i havet, flodbølgen går over Tafjord*. Delta
- 40 bygd av en elv med grus
fra en høy bredd. Mjøsa fordamper og
faller som sne i Rondane.
Anorganisk omveltning, død uten påskemorgen.
Døden.
- 45 Vintersolhverv. Mørket viker
over en fremmed jord.

Carl Keilhau, *Over broen* (1947)

* Tafjord: ved en naturkatastrofe i 1934 raste et stort fjellparti ut i fjorden og flodbølgen tok livet av 40 mennesker

2.

Marit er aldri samtidig med det som hender henne. Hun har ingen sans for at noe skjer *nå*. Da stirrer hun videre på fjerne ting.

5 Det åndsfraværende uttrykket har gitt henne ord for å være et problem, men hun gjør det ikke med vilje. Hun har bare aldri skjønt hvilken særlig interesse folk kan ha av noe fordi det foregår i øieblikket.

Hun senker den halvåpne gamle avisen med krøllet gul lapp og spekulerer på det samme som hun har studert på hver morgen i alle de åtte årene hun har kjørt inn til Oslo med 8,34-trikken og ut igjen med syv over fire: Hvorfor hun gjør det.

10 Hvorfor gifter du dig ikke? spør noen. Hvorfor reiser du ikke? spør andre.
Når alle spør, nytter det ikke å spørre dem.

— — —

15 Hver morgen blir hun vekket første gang, og hører de første morgentrikkene gå innover som tomme trusler. De synger op på den hule broen ved skolen, og forsvinner i myggefin dur inn mot byen. Hun sovner, og blir vekket igjen (ja, jeg er våken), ruller strømpene op som et rullegardin, tygger i sig den mosaikkbå hestepølsen som far liker, skaver av geitostens utgravde vikingskib (luftige engelske frokoster, ristet brød, duftende te og syltetøi), triver med sig den utleste avisen, jumper over sølepyttene forbi gartneriet, og svinger op på perrongen akkurat idet hun hører den tunge duren av trikken over broen bak sig.

20 Men først når hun rekker sesongkortet frem og hører det bløte, saftige klippet av den store knipetangen til konduktøren, oppfatter hun at det er en ny dag, og at hun altså sitter her idag også, som hun har sittet her hver hverdag i alle disse åtte årene siden hun tok artium.

Og hver dag er det henne like ubegripelig.

25 Hun kastet ikke et blick på det gamle gartneriet, som hun har sett i alle herrens år, der hun i fri galopp satte avsted i det siste, elastiske halve minuttet. Hun ser det etterpå som en film: ...jorden ligger mars-mørk, med et nesten umerkelig regn som løfter rå damp op lik et bryggerhus. Stammene på epletrærne vrir de lysegrå knaggene som en avstumpet, myrbrent urskog i skodden... Hun ser sig selv bakfra, med lange skolepikene, der hun løper saksende som en passer bortover stien forbi drivhusene... lillekonvallenger dugger blekt inne i glass-somrene sine, mens hun tar den smørningsgleise stien i skrevende byks...

30 Idag gjaldt det å være presis — det hadde hun også tenkt uten å vite det før nå etterpå, — for det er tåke, og da setter vognføreren alltid sin ære i å være i rute.

Her sitter hun i dette rullende selskapet av avis-smetrende døvstumme, som kan hver føflekk og hver skinnkant på hverandre, hver rynke og hver krøll — men hvis sivile liv, utenfor trikken, er verdener borte, — i høiden et navn.

35 Der sitter han som pleier å få lurt sig på foran henne, og der er hun som fikk sydd om den grønne efter jul.

Møter en uventet en slik nær omgangsvenn fra trikken som en aldri har vekslet et ord med — ute, i et teater, i en garderobe, da rødmer en av overrumplet bekjentskap, ser hektisk og stivt forbi hverandre... Noe så ukjent som oss to har vi aldri møtt. Mennesker som sitter sig sammen inn til levebrødet flere hundre timer om året.

40 En syns det er noe lett komisk i å treffe en medtrafikanter utenfor 8,34-ruten, opildnet av kunst eller vin, og en skynder sig å se sig i speilet, om en selv ser like komisk ut.

Gunnar Larsen, *Bull* (1938)

Norwegian A: literature – Nynorsk version

Norvégien A : littérature – Version en nynorsk

Noruego A: literatura – Versión en nynorsk

Skriv ein litterær kommentar til **ein** av dei følgjande tekstane:

1.

Vintersolhverv

- Frostrøk. Sporvognens ruter kalket
og brolegningen spruter lik en ambolt
under arbeidshestens jern.
I småsprang gjennom nattlige
5 gater (forbi en stakkåndet pike i beksøm)
aner du neppe at *nå*
stiger solen alltid høyere!
- Trett av den evige
oppstandelsen til livet er du
10 som ser den samme serien av prospektkort,
filmavis: trampende føtter
på et skøytemesterskap, skogen i kupler,
og så: grenen som retter seg
når sneen raser i en sky av pudder,
15 klisterføre, kvaelukt, råken ved oset,
Hardangerfjord
bak vippende epleblomster, og ved Kirkenes
kronblad opp mellom iskrystaller!
- Trett av den evige gjenkomst er han
20 som ligger ved sommerens tjern, skyggende
for øyet med hånden, under en himmel
hvis blå tone bare skifter
i hans eget sinn: smørblomster
kjenner han igjen fra i fjor,
25 og prestekraver. Han må smile
når han husker fjernt et gult
gjenskinns på hennes hake. Ungkar,
fattigmann, stakkar. Vi eldes, eldes,
men naturen er seg lik!

- 30 Blindt
er det øye som ikke ser døden
uten med timeglass, ventende
på din redde sjel: trær knekkes, regnskyll
bortfører planters røtter,
- 35 blodspor til et hi,
døgnfluer,
og bak søplekassen spriker en rotte med stive ben.
Fjellblokker faller
i havet, flodbølgen går over Tafjord*. Delta
- 40 bygd av en elv med grus
fra en høy bredd. Mjøsa fordamper og
faller som sne i Rondane.
Anorganisk omveltning, død uten påskemorgen.
Døden.
- 45 Vintersolhverv. Mørket viker
over en fremmed jord.

Carl Keilhau, *Over broen* (1947)

* Tafjord: ved ein naturkatastrofe i 1934 rasa eit stort fjellparti ut i fjorden og flodbølgja tok livet av 40 menneske

2.

Marit er aldri samtidig med det som hender henne. Hun har ingen sans for at noe skjer nå. Da stirrer hun videre på fjerne ting.

5 Det åndsfraværende uttrykket har gitt henne ord for å være et problem, men hun gjør det ikke med vilje. Hun har bare aldri skjønt hvilken særlig interesse folk kan ha av noe fordi det foregår i øieblikket.

Hun senker den halvåpne gamle avisen med krøllet gul lapp og spekulerer på det samme som hun har studert på hver morgen i alle de åtte årene hun har kjørt inn til Oslo med 8,34-trikken og ut igjen med syv over fire: Hvorfor hun gjør det.

10 Hvorfor gifter du dig ikke? spør noen. Hvorfor reiser du ikke? spør andre.
Når alle spør, nytter det ikke å spørre dem.

— — —

15 Hver morgen blir hun vekket første gang, og hører de første morgentrikkene gå innover som tomme trusler. De synger op på den hule broen ved skolen, og forsvinner i myggefin dur inn mot byen. Hun sovner, og blir vekket igjen (ja, jeg er våken), ruller strømpene op som et rullegardin, tygger i sig den mosaikkbå hestepølsen som far liker, skaver av geitostens utgravde vikingskib (luftige engelske frokoster, ristet brød, duftende te og syltetøi), triver med sig den utleste avisen, jumper over sølepyttene forbi gartneriet, og svinger op på perrongen akkurat idet hun hører den tunge duren av trikken over broen bak sig.

20 Men først når hun rekker sesongkortet frem og hører det bløte, saftige klippet av den store knipetangen til konduktøren, oppfatter hun at det er en ny dag, og at hun altså sitter her idag også, som hun har sittet her hver hverdag i alle disse åtte årene siden hun tok artium.

Og hver dag er det henne like ubegripelig.

25 Hun kastet ikke et blick på det gamle gartneriet, som hun har sett i alle herrens år, der hun i fri galopp satte avsted i det siste, elastiske halve minuttet. Hun ser det etterpå som en film: ...jorden ligger mars-mørk, med et nesten umerkelig regn som løfter rå damp op lik et bryggerhus. Stammene på epletrærne vrir de lysegrå knaggene som en avstumpet, myrbrent urskog i skodden... Hun ser sig selv bakfra, med lange skolepikene, der hun løper saksende som en passer bortover stien forbi drivhusene... lillekonvallenger dugger blekt inne i glass-somrene sine, mens hun tar den smørningsgleise stien i skrevende byks...

30 Idag gjaldt det å være presis — det hadde hun også tenkt uten å vite det før nå etterpå, — for det er tåke, og da setter vognføreren alltid sin ære i å være i rute.

Her sitter hun i dette rullende selskapet av avis-smetrende døvstumme, som kan hver føflekk og hver skinnkant på hverandre, hver rynke og hver krøll — men hvis sivile liv, utenfor trikken, er verdener borte, — i høiden et navn.

35 Der sitter han som pleier å få lurt sig på foran henne, og der er hun som fikk sydd om den grønne efter jul.

Møter en uventet en slik nær omgangsvenn fra trikken som en aldri har vekslet et ord med — ute, i et teater, i en garderobe, da rødmer en av overrumplet bekjentskap, ser hektisk og stivt forbi hverandre... Noe så ukjent som oss to har vi aldri møtt. Mennesker som sitter sig sammen inn til levebrødet flere hundre timer om året.

40 En syns det er noe lett komisk i å treffe en medtrafikanter utenfor 8,34-ruten, opildnet av kunst eller vin, og en skynder sig å se sig i speilet, om en selv ser like komisk ut.

Gunnar Larsen, *Bull* (1938)